

Terminologiarbejdet i Danmark 2011-2013

Bodil Nistrup Madsen

10. juni 2013

Dansk sprogpolitik:

Som opfølgning på de sprogpoltiske rapporter Sprog på spil (2003), Sprog til tiden (2008) og Sprognævnets sprogpoltiske notater fra 2003 og 2007 udsendte Dansk Sprognævn juni 2012 et notat om dansk sprogs status 2012, <http://dsn.dk/nyt/nyheder/2012/dansk-sprogs-status-2012>

Notatet ”Dansk sprogs status 2012” anbefaler blandt andet:

- at dansk fagsprog styrkes med en flersproglig termbank for fagudtryk på dansk og fremmedsprog og deres definitioner
- at man på lovgivningsniveau sørger for at koordinere sproginitiativer
- at der sammen med den nationale strategi for fremmedsprog udarbejdes en strategi for styrkelse af dansk

Eksempler på initiativer i Danmark:

Forum for vidensmodellering i offentligt regi

Forum for vidensmodellering i offentligt regi (FORVIR, <http://blog.cbs.dk/forvir/>) har til formål at styrke terminologiarbejde og begrebsmodellering kvantitativt og kvalitativt med henblik på at skabe bedre forudsætninger for digitaliseringsarbejde og kommunikation i offentligt regi.

DANTERMcentret og Institut for International Business Communication deltager i dette netværk og DANTERMcentret fungerer som sekretariat for netværket. FORVIR har oprettet tre arbejdsgrupper:

- oprettelse af en topontologi for fællesoffentlige begreber,
- etablering af en fællesoffentlig taksonomi for begrebsrelationer,
- oprettelse af en ontologi for begrebet adresse og dets afledte begreber.

Der blev den 4. december 2012 afholdt en workshop *Begrebsmodellering: fællesoffentlig reference – styrk interoperabiliteten!* med følgende indlæg: Fællesoffentlig topontologi version 1, Fuldmagt vs. Samtykke, DanTermBank-projektet, Systemejerskab og forvaltning, ’Jeg kan ikke forstå det, SKAT! - Begrebsafklaring i Skatteministeriet’, Terminologiske ontologier vs. Datamodeller. Præsentationerne kan hentes på <http://blog.cbs.dk/forvir/>.

Se links til eksempler på medlemmernes terminologiarbejde på <http://blog.cbs.dk/forvir/>.

Institut for International Business Communication og DANTERMcentret, Copenhagen Business School

Forskningsprojektet: Etablering af en dansk terminologi- og vidensbank, fase 1

Der blev den 1. januar 2011 igangsat et forskningsprojekt ved CBS, Etablering af en dansk terminologi- og vidensbank, hvor der skal udvikles metoder og værktøjer, der kan bearbejde store mængder af tekst og uddrage den viden, som skal indgå i en dansk term- og vidensbank. Projektet får støtte fra VELUX-fonden, <http://veluxfonden.dk>, 5 mio. kr. i 3 år. Projektet omfatter tre delprojekter:

1. Vidensindsamling
 - a. Automatisk vidensekstraktion fra tekster
 - b. Automatisk samkøring og kvalitetssikring af eksisterende terminologiske data
2. Vidensstrukturering og vidensvalidering
3. Vidensformidling, dvs. brugergruppetilpasset adgang til termbanken.

Herudover arbejdes med fastlæggelse af datakategorier, databasestruktur, emneklassifikation og brugerscenarier. Projektet gennemføres af en forskergruppe under IBC i samarbejde med DANTERMcentret: Bodil Nistrup Madsen (projektleder), Hanne Erdman Thomsen, Tine Lassen, Louise Pram Nielsen, Anna Odgaard, Pia Lyngby Hoffmann, Radu Dudici. Dansk Sprognævn vil blive inddraget i projektgruppens arbejde, og en fremtidig national termbank vil endvidere samarbejde med Syddansk Universitet, Handelshøjskolen - Aarhus Universitet, og en række eksisterende termbanker.

De foreløbige resultater af forskningsprojektet blev præsenteret ved TKE-konferencen i Madrid i juni 2012. DanTermBank-projektgruppen afholdt en workshop *Data consistency and interoperability in terminological resources*. Præsentationerne kan hentes på [http://i-term.dk/dtb/TKE2012-W3-slides\(PDF\).zip](http://i-term.dk/dtb/TKE2012-W3-slides(PDF).zip). Projektgruppen publicerede efterfølgende et indlæg 'Towards a taxonomy of terminological data categories' i eDITION, Deutscher Terminologie-Tag, <http://www.dttev.org/>.

Hanne Erdman Thomsen deltog i European Association for Terminology's topmøde med poster om DanTermBank-projektet, EAFT summit: Terminology – responsibility and awareness, [The 6th Terminology Summit](#) – Oslo, 11th and 12th October 2012. Hanne Erdman Thomsen deltog den 10. oktober i europæisk workshop om nationale termbanker i Oslo, [Termintra](#), og holdt oplæg om teknologi i termbanker.

DanTermBank-projektgruppen afholdt d. 24. oktober en workshop med titlen "Knowledge extraction, ontology construction and ontology - Principles, methods and applications", jf. http://dantermbank.cbs.dk/dtb/nyheder/dantermbank_workshop. Workshoppen blev efterfulgt af et møde med DanTermBank-projektets rådgivende panel d. 25. oktober.

Hanne Erdman Thomsen holdt et indlæg, 'Dansk terminologi- og vidensbank', på Sprogteknologisk workshop 31. oktober (CST-Workshop om sprogteknologi i METANET/NORD-regi), se program og præsentationer på <http://cst.ku.dk/Workshop311012/>.

DanTermBank-projektgruppen samarbejder med *Kemisk Forenings Nomenklaturudvalg*, som har ansvaret for *Kemisk Ordbog*. Nomenklaturudvalget ønsker at udvide deres arbejde med kemisk terminologi. Som udgangspunkt anvendes *Håndbog i Kemiske Fagtermer*, hvis målgruppe er gymnasieelever. Det er udvalgets mål at udvide målgruppen til universitetsstuderende og at anvende terminologiske principper til konsistent bearbejdning af artiklerne. Som grundlag for dette arbejde har DanTermBank-projektgruppen importeret det originale Word-manuskript i en termbase. Dette betyder, at det vil blive muligt at importere artiklerne i terminologi- og vidensbanken, og endvidere at teste de værktøjer som er udviklet i DanTermBank-projektet til automatisk ontologiudvikling på de originale artikler og evt. anvende resultaterne af udvalgets arbejde som en *gold standard*.

Læs mere om DanTermBank-projektet på www.dantermbank.dk. En oversigt over projektgruppens publikationer findes på <http://dantermbank.cbs.dk/dtb/publikationer>.

Siabo - Semantic Information Access through Biomedical Ontologies

Samarbejde med RUC (Roskilde Universitet), DTU (Danmarks Tekniske Universitet), CBS og Novo Nordisk – 2007-2012, www.siabo.dk. Deltagere fra IBC, CBS, Per Anker Jensen, Hanne Erdman Thomsen, Tine Lassen og Bodil Nistrup Madsen.

Udgivelse af LSP, Professional Communication, Knowledge Management and Cognition

Redaktører: Henrik Selsøe Sørensen (hovedredaktør), Bodil Nistrup Madsen, Viktor Smith. Koordinator: Francoise Qvistgaard. Findes på <http://lsp.cbs.dk>.

DANTERMcentret

- **Udvikling og markedsføring af terminologi- og vidensmodelleringsværktøjet, i-Term**
- **DANTERMcentret har i perioden deltaget i/planlagt følgende samarbejder:**
 - National Sundheds-it (Statens Seruminstitut)
 - Kursus i begrebsarbejde
 - Begrebsarbejde vedrørende medicinering og organisation
 - Digitaliseringsstyrelsen
 - Afklaring af begreber vedrørende den kommende fællesoffentlige fuldmagtsløsning.
 - Kriminalforsorgen
 - Færdiggørelse af Modelleringsvejledning 'Begrebsarbejde i Kriminalforsorgen: Principper og metoder for begrebsmodellering som grundlag for konceptuel datamodellering' (Del 1: Forretningsmæssig begrebsafklaring, Del 2: Arbejdsproces, Del 3: Fra begrebsmodel til konceptuel datamodel). Vejledningen findes på <http://kriminalforsorgen.iterm.dk/search/> .
 - Justitsministeriet
 - Begrebsafklaring i forbindelse med grænseflader mellem Kriminalforsorgen, Anklagemyndigheden, Politiet og Domstolene.
 - Region Midtjylland
 - Begrebsmodellering af sted og rum samt organisatoriske begreber i hospitalssammenhæng
 - Vidensråd For Forebyggelse, VFF
 - Afklaring af begreber vedrørende skader og sygdomme i muskler og led
 - cuneco – center for produktivitet i byggeriet, bips
 - Klassifikation af brugsrum
 - PFA PENSION
 - Kvalitetssikring af metadataregister indeholdende taksonomier, ontologier og logiske datamodeller)

Undervisning på CBS:

- *Bacheloruddannelsen i Engelsk og Organisationskommunikation (EOK): Terminologi og termbaser fuldt obligatorisk kursus på 7,5 ECTS.*
- *Bacheloruddannelsen i European Business, 2 forelæsninger for 180 studerende på tværs af sprog (engelsk, fransk, spansk, tysk).*

- Masteruddannelsen *cand.ling.merc. i tolk og translatør*: valgfag i terminologi og termbaser
- Masteruddannelsen *cand.ling.merc. i tolk og translatør*: valgfag i terminologi (fællesnordisk TERMDIST-kursus, 7,5 ECTS).
- Skræddersyede kurser udbudt af DANTERMcentret i terminologi og vidensmodellering.

Institut for Design og Kommunikation (tidligere Institut for Fagsprog, Kommunikation og Informationsvidenskab), Syddansk Universitet

Institut for Fagsprog, Kommunikation og Informationsvidenskab blev i august 2012 sammen med forskere inden for design og turisme fusioneret ind i et større institut, Institut for Design og Kommunikation. Instituttet er geografisk forankret som jysk campus og dækker over en lang række fagligheder. Terminologiforskere på instituttet arbejder på at bruge terminologi som brobygningsværktøj på instituttet til bedre at forstå hinandens fagligheder.

Forum for vidensmodellering i offentlig regi (FORVIR)

Institut for Design og Kommunikation deltager i dette netværk, herunder i arbejdet med en topontologi og en taksonomi for fællesoffentlige begrebsrelationer.

Konferencer

Institut for Design og Kommunikation er medarrangør af ToTh Workshop 2013: Verbal and nonverbal representation in terminology, København, Danmarks Grundforskningsfonds Center for Tekstilforskning (CTR), Saxo-Instituttet, Københavns Universitet, d. 8. november. Se call for papers på www.porphyre.org/workshop-toth/2013-en.

Communication and Language at Work (tidligere Language at Work)

Syddansk Universitet, Aarhus Universitet og Forbundet Kommunikation og Sprog samarbejder om udgivelsen af publikationen "Communication and Language at Work". Publikationen er rent netbaseret og findes på Statsbibliotekets tidsskriftsserver på adressen <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/claw>. Der udgives to årlige numre med forskellige temaer – de seneste temaer var "ICT Tools and Professional Language" og "Technical Communication". Forgængertidsskriftet "Language at Work" (2009-2011) er stadig tilgængelig på adressen <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/law/index>. Redaktionsgruppen ledes af lektor Peter Kastberg, Aarhus Universitet. De øvrige redaktionsmedlemmer er lektor Margrethe H. Møller, Syddansk Universitet, og konsulent Anne Møller, Forbundet Kommunikation og Sprog.

Andre aktiviteter

Kompetencekursus for instituttets medarbejdere i Technical Writing, januar 2012.

Undervisning SDU

- Obligatorisk fag på IVK (IVK står for International Virksomhedskommunikation) med et fremmedsprog, IT og Webkommunikation: Terminologistyring
- Obligatorisk fag på IVK med to fremmedsprog
- Obligatorisk fag på ED 2. del Erhvervsproglig diplomuddannelse: Terminologi 1 (*Diploma programme in business communication, Part II*)
- Obligatorisk fag på CLM i kommunikationsdesign: Vidensstrukturering og metodekompetence I: Terminologi

- I uddannelserne BA i informations- og kommunikationsvidenskab , BA i bibliotekskundskab og Cand.it i webkommunikation indgår der terminologikomponenter i obligatoriske fag inden for informationsstrukturering og videnshåndtering
- TERMDIST: nordisk netværk, arbejder på udvikling af nordisk netbaseret masteruddannelse i terminologi (fra 2013 observatørstatus)

Center for Leksikografi, School of Business and Social Sciences, Aarhus Universitet

Centret beskæftiger i øjeblikket 5 forskere. Dertil kommer et antal projektmedarbejdere og ordbogsmedarbejdere, der alle arbejder med leksikografi i teori og i praksis. Ved Center for Leksikografi er der udarbejdet en lang række ordbøger. Informationer om ordbøger, aktiviteter og publikationer findes på <http://bcom.au.dk/da/forskning/fagliggeomraader/centerforleksikografi/>.

Forskningsmedarbejderne leverer forskningsbaseret undervisning i leksikografi til de internationale erhvervssproglige uddannelser, der udbydes på Institut for Erhvervskommunikation, både på BA- og kandidatniveau. Undervisningen er integreret som central teoretisk og praktisk komponent i følgende kurser: Oversættelsesteori- og metode samt Oversættelse af økonomisk, teknisk og juridisk fagkommunikation.